

NIEUWSBRIEF

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

DIT NUMMER: **Participatieverklaring** PAG. 2 • **Cursus Politiek Actief** PAG. 3 • **Samenwerking met gemeenten en provincies** PAG. 4–5 • **Blog over Democracy** PAG. 6 • **Burgerparticipatie en overheidsparticipatie** PAG. 7 • **Dag van de Democratie** PAG. 8 • **Handige websites** PAG. 8

Participatie Jongeren, nieuwkomers, vrijwilligers: hoe meer mensen betrokken zijn bij de democratie, hoe sterker ze wordt. ProDemos ondersteunt gemeenten en provincies op allerlei manieren bij het betrekken van hun inwoners.

Het gaat niet goed met uw kind op school. De juf nodigt u uit voor een gesprek.

Uw collega is homoseksueel en gaat trouwen met zijn vriend. Hij nodigt u uit voor de bruiloft.

U wilt zo snel mogelijk beginnen aan een opleiding tot kok.

Toolbox Participatieverklaring voor gemeenten

Wat zou u in bovenstaande situaties doen?

Een belangrijk onderdeel in de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen (vergunninghouders) is de Participatieverklaring, waarin nieuwkomers worden gewezen op hun rechten en plichten en de fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving. ProDemos heeft, in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, voor gemeenten een toolbox gemaakt voor een workshop ter voorbereiding op de participatieverklaring.

HANDLEIDING EN MATERIALEN

De Toolbox Participatieverklaring van ProDemos bevat een handleiding en materialen voor het uitvoeren van de workshop Participatieverklaring. Het doel van de workshop is dat vluchtelingen een goed beeld krijgen van de waarden van de Nederlandse samenleving. Ook leren zij wat hun rechten zijn, bijvoorbeeld op het gebied van gelijke behandeling of arbeidsrecht. De workshop bevat vijf werkvormen voor een nadere kennismaking met de Nederlandse kernwaarden en ter voorbereiding op de ondertekening van de participatieverklaring.

TRAIN-DE-TRAINER-BIJEENKOMSTEN

ProDemos biedt een training aan om begeleiders voor te bereiden op het zelfstandig verzorgen van de workshop Participatieverklaring. In de training wordt aandacht besteed aan didactische vaardigheden, interculturele communicatie, kennis over de doelgroep en de praktische uitvoering van de onderdelen.

VERZORGEN VAN EEN WORKSHOP MET BEGELEIDER

ProDemos beschikt over een pool begeleiders die de workshops zelfstandig kunnen uitvoeren. Gemeenten hebben de mogelijkheid

om via ProDemos een begeleider aan te vragen die de workshop in de gemeente verzorgt.

Download de materialen gratis op www.prodemos.nl/participatieverklaring

Cursus Politiek Actief bewezen effectief

Begin 2016 hebben we een onderzoek laten uitvoeren naar de effecten van de cursus Politiek Actief, waarbij deelnemers een kijkje in de politieke arena krijgen om hun politieke betrokkenheid te vergroten. Uit het onderzoek blijkt dat de cursus een positief effect heeft: de kennis van deelnemers neemt aantoonbaar toe, de intentie om te participeren groeit en deelnemers hebben na de cursus meer vertrouwen in de politiek.

GRATIS CURSUSSEN DANKZIJ BZK

In 2016 kan ProDemos voor het tweede jaar op rij deze cursus gratis aanbieden aan een groot aantal gemeenten in Nederland, dankzij subsidie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In 2015 werd de cursus gegeven in elf gemeenten. Dit jaar krijgen maar liefst 20 gemeentelijke samenwerkingsverbanden de

mogelijkheid de cursus te organiseren voor hun inwoners. Door de cursus dit keer een regionaal karakter te geven, verwachten we nog meer geïnteresseerden te kunnen bereiken.

Lees meer over de cursus Politiek Actief voor gemeenten en het onderzoek naar de effectiviteit op www.prodemos.nl/politiekactiefgemeenten

Burgemeester Anton Stapelkamp over de cursus Politiek Actief in Kapelle

VEEL ANIMO

'In Kapelle was de belangstelling voor de cursus Politiek Actief gelijk groot, we kregen zelfs aanmeldingen van mensen buiten onze gemeente en moesten wachtlijsten opstellen. De deelnemers kwamen uit alle richtingen van onze gemeente: leden van de dorpsraad, de ondernemersvereniging, het bestuur van de Speel-o-theek, de directeur van een zorgcentrum, journalisten, maar ook bijvoorbeeld mensen die al voor de raadsgriffie werkten en een oud-raadslid uit Vlissingen. Er bleek verrassend veel interesse voor de lokale politiek onder onze inwoners!'

EFFECT OP MEERDERE VLAKKEN

'De cursus zorgde niet alleen voor meer kennis over de lokale politiek,

'Een van de oud-cursisten is ondertussen steunfractielid'

maar was ook gunstig voor de onderlinge contacten tussen de verschillende organisaties en verenigingen in de gemeente en voor de relatie met de pers, omdat er ook journalisten meededen. Je merkt dat er constructieve contacten ontstaan en er meer onderling begrip komt voor de moeilijke afwegingen die in de politiek moeten worden gemaakt. Een van de oud-cursisten is ondertussen actief geworden als steunfractielid.'

VERVOLG

'Inmiddels zijn we alweer toe aan de derde cursusreeks. Tegenwoordig huren we geen cursusleider van ProDemos meer in, maar verzorg ik de cursus zelf samen met de griffier, zodat we er een extra lokaal tintje aan kunnen geven.'

Gemeenten: doe het zelf!

Het afgelopen jaar organiseerden zo'n 100 gemeenten activiteiten samen met ProDemos. Voor jong en oud, op het gemeentehuis en daarbuiten. ProDemos is blij dat de deur van veel gemeentehuizen open staat, maar het aantal scholieren dat een bezoek brengt is nog relatief laag, net als het percentage inwoners dat weet wat er speelt in de eigen gemeentepolitiek.

NIEUW: ZELF AAN DE SLAG MET ONS MATERIAAL

Om het bereik van onze activiteiten te vergroten bieden we daarom sinds kort gemeenten de mogelijkheid om zelf met ons materiaal aan de slag te gaan. ProDemos levert de methoden en het materiaal en een gratis bijbehorende instructietraining. Als gemeente verzorgt u vervolgens zelf de begeleiding van de groepen, bijvoorbeeld door (griffie)medewerkers, raadsleden of anderen.

Het grote voordeel voor u als gemeente is dat u zoveel mogelijk groepen kunt verwelkomen op het gemeentehuis zonder de kosten voor de begeleiding en op data dat het u het beste uitkomt. Daarnaast krijgen de gastlessen automatisch een lokale tint doordat iemand uit de eigen gemeente de leerlingen begeleidt.

MEER INFORMATIE

Heeft u belangstelling om hiermee aan de slag te gaan? Laat het ons weten! Neem hiervoor contact op met Roelof Martens, Hoofd van de dienst Op Locatie: r.martens@prodemos.nl.

DEZE GEMEENTEN GINGEN U VOOR:

Katwijk

Begin 2015 ontving de gemeente Katwijk bijna 500 leerlingen van verschillende basisscholen. Veertien raadsleden verzorgden in duo's de begeleiding van het simulatiespel Democracy. Kinderen maakten kennis met democratische besluitvorming door samen hun eigen stad te bouwen. Samen vormen zij de volksvertegenwoordiging. Het is aan de deelnemers om democratisch te beslissen hoe de gemeente eruit moet komen te zien. Zowel de scholen als de raadsleden waren zo enthousiast dat het vervolg voor volgend jaar alweer gepland staat.

Kapelle

Het afgelopen jaar verzorgde ProDemos in het Zeeuwse Kapelle de cursus Politiek Actief, voor inwoners die wel geïnteresseerd zijn in de lokale politiek, maar nog niet politiek actief. Burgemeester Anton Stapelkamp raakte zo enthousiast dat hij dit jaar de cursus zelf geeft, met het materiaal van ProDemos.

Het spel Democracy wordt gespeeld in de raadzaal van Katwijk.

Overijssel en ProDemos

In 2011 startten ProDemos en de provincie Overijssel een samenwerking om een structureel aanbod op te zetten voor met name scholieren. Onder de noemer Overijssel doet mee! heeft de provincie met ondersteuning van ProDemos een breed programma ontwikkeld voor jongeren. Om zoveel mogelijk jongeren te bereiken heeft Overijssel de samenwerking gezocht met scholen én

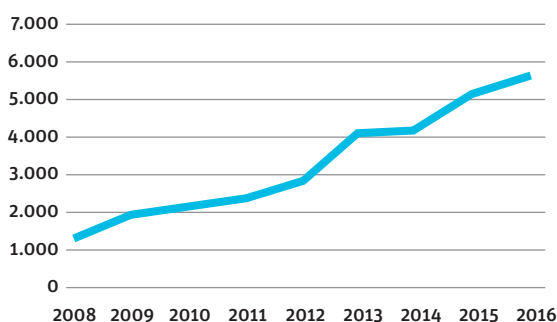
gemeenten. Zo hebben in 2015 meer dan 5.000 leerlingen op een laagdrempelige manier een programma kunnen volgen; een gastles in de klas of een politiek rollenspel in het provincie- of gemeentehuis.

DEMOCRATIESPEL: VOOR SCHOLIEREN ÉN VOLWASSENEN

Veel scholieren spelen het Democratiespel. Tijdens het spel kruipen deelnemers in de huid van een politicus. Ze worden ingedeeld bij een politieke partij en vormen zich een mening over een voorstel over een actueel onderwerp. Daarop volgt een debat met elkaar en met een politicus in de raadzaal van het gemeentehuis of de Statenzaal van het provinciehuis. Ook worden regelmatig volwassenen op het provinciehuis ontvangen. Ook zij maken via dit leuke en leerzame spel kennis met politiek in de praktijk.

Dat de gezamenlijke inspanning van ProDemos en de provincie Overijssel loont blijkt uit de almaar stijgende deelnamecijfers. De komende jaren wil Overijssel dit aantal verder laten toenemen en ook extra inzetten op het bereiken van volwassenen.

BEREIKTE INWONERS PER JAAR OVERIJSSSEL DOET MEE!

Griffier Amstelveen blogt over Democracy

JONG GELEERD

Hoe belangrijk het werk van de gemeenteraad is, daar hebben wij het steeds over. Over hoe ingewikkeld het is om af te wegen en besluiten te nemen, zorgvuldig, evenwichtig, gelegitimeerd en vooral transparant. Ik bezwijk als griffier bijkans onder de ernst en zwaarwichtigheid van democratie. Vorige week bleek gelukkig weer dat het allemaal lichtvoetig eenvoudig is.

De hele week renden, huppelden, schreeuwden en lachten kinderen lekker druk in en om de raadzaal. Van alle activiteiten die wij organiseren zijn die voor kinderen verreweg de mooiste, meest vrolijke, aandoenlijke en hoopvolle die er zijn. Of het nou eenvoudige rondleidingen zijn, presentaties, gemeenteraadje

spelen, debatteren, de burgemeester het hemd van het lijf vragen of, zoals vorige week, het spel Democracy, het is altijd een vrolijke wanorde. Er sneuvelt zo nu een dan een microfoon door hardhandig gebruik, een glas limonade belandt op het tapijt, maar hey, democratie: jong geleerd is oud gedaan! Je moet er wat voor over hebben.

Dat die kinderen een ochtendje op het raadhuis rondlopen, op de zetels van de raadsleden mogen zitten, in de microfoon mogen spreken, net echt! Dat ze merken dat ze welkom zijn, dat de burgemeester lijkt op hun juf of buurvrouw en gewoon antwoord geeft op de vraag die je stelt, hoe onbetaalbaar is dat? Het gaat niet eens om de informatie, om de feiten: wat de gemeente doet en dat de raad de baas is. Het gaat om het gevoel. Misschien vertellen ze 's avonds tijdens het eten thuis dat ze een leuke dag hebben gehad in de gemeente, die hun ouders maar duf en bureaucratisch vinden. Of vertellen ze dat ze later ook burgemeester willen worden.

Tijdens Democracy vormen de kinderen (groep 7 en 8) partijen. Hun

stad bestaat alleen nog uit huizen. Wat gaan ze bouwen? Kiezen ze voor bedrijven, scholen of ziekenhuizen? Moet het groen blijven? Er is natuurlijk nooit genoeg geld en ruimte voor alles. Net echt. In een van de groepen vorige week vroeg een jochie na de inleiding: "Dus, juf, wij moeten niet ieder zijn eigen stad bouwen, maar met zijn allen één stad?" Ik kreeg er bijna tranen van in mijn ogen. Hij had het door: de essentie van democratie! Kijk, daar doen we het voor. I love it!

Pascale Georgopoulou
Griffier Amstelveen

Dit blog verscheen op 15 februari 2016 op www.raadsledennieuws.nl

‘Van alle activiteiten die wij organiseren zijn die voor kinderen de mooiste en meest hoopvolle.’

BURGERPARTICIPATIE OF OVERHEIDSPARTICIPATIE?

Doe de Participatiewijzer...

ProDemos helpt gemeenten om burgers te betrekken bij beleid en besluitvorming, maar wil gemeenten ook ondersteunen in het bepalen van hun houding tegenover een initiatief van burgers, de zogenaamde overheidsparticipatie.

Afwegingskader Overheidsparticipatie

Op de website Participatiewijzer.nl hebben we daarom, naast een overzicht van diverse participatiemethodes, een interactieve tool ontwikkeld waarin u door middel van een set vragen uw rol als overheid tegenover een initiatief van burgers helder krijgt: het Afwegingskader Overheidsparticipatie.

De vragen gaan over vijf thema's: Animo, Contacten, Toerusting, Inbedding en Empathie, samen: ACTIE, gebaseerd op het ACTIE-instrument van de Universiteit Twente (professor Bas Denters en Judith Bakker) en de Universiteit van Amsterdam (professor Evelien Tonkens en Imrat Verhoeven). U kunt de vragen uit de tool gebruiken om met uw collega's én met de initiatiefnemers te overleggen en de rol van de overheid te bepalen.

Kijk voor het Afwegingskader Overheidsparticipatie op www.participatiewijzer.nl

...of volg een training!

Welke dilemma's spelen in de gemeente als burgers meer invloed krijgen? Wat is de rol van de gemeenteraad, het college en de organisatie? Deze en andere vragen komen aan bod in onze trainingen en workshops over burgerparticipatie en overheidsparticipatie. De trainer geeft ter inspiratie voorbeelden uit andere gemeenten en introduceert het Afwegingskader Burgerparticipatie, aan de hand waarvan deelnemers gezamenlijk concrete oplossingen kunnen bedenken voor de casussen in de training. De trainingen zijn zeer geschikt om te volgen met ambtenaren, raadsleden en het college gezamenlijk.

Kijk voor meer informatie over onze trainingen op www.prodemos.nl/burgerparticipatie

Vier de Dag van de Democratie

Jaarlijks vindt begin september de Dag van de Democratie plaats, een uitgelezen moment om de betrokkenheid bij de lokale democratie te vergroten. Steeds meer gemeenten en provincies openen op deze dag hun deuren en organiseren een mooie dag voor hun inwoners. Mooi is dat de viering heel verschillend plaatsvindt: van een grootschalig programma met debatten, lezingen en verschillende activiteiten tot een koppeling met sportevenementen of alleen een jaarlijks terugkerende essaywedstrijd. Alle varianten zijn wat ProDemos betreft waardevol.

HANDLEIDINGEN MATERIALEN VIA PRODEMOS

De jaarlijkse viering van de Dag van de Democratie vindt dit jaar plaats op zaterdag 10 september 2016. Net als voorgaande jaren kunnen gemeenten en provincies gebruik maken van de doe-het-zelfhandleiding en materiaal bestellen.

BESTEL SNEL EN KRIJG EEN GRATIS VLAG

Nieuw is de mogelijkheid om een vlag te bestellen, speciaal ontworpen voor de Dag van de Democratie. De eerste tien gemeenten die

ProDemos laten weten dat zij mee gaan doen, ontvangen een gratis vlag. De andere gemeenten en provincies kunnen de vlag via onze webshop bestellen.

Kijk voor meer informatie op www.prodemos.nl/dvdd

Handige websites

BEGROTINGSWIJZER

Om inwoners meer zicht te geven op de financiële keuzes van hun gemeente heeft ProDemos de begrotingen van alle gemeenten in Nederland verzameld in de Begrotingswijzer. Gemeenten kunnen de Begrotingswijzer-weergave van hun begroting op hun eigen website plaatsen met een embedcode. Daarnaast is het mogelijk om de Begrotingswijzer in te zetten om inwoners actief te betrekken bij de begroting: 'participatief begroten'.

Zie www.begrotingswijzer.nl

SCHUILT ER EEN POLITICUS IN MIJ?

Bent u op zoek naar nieuwe kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018? Of wilt u uw inwoners stimuleren zich te verdiepen in de politiek? Met de online test 'Schuilt er een politicus in mij?' ontdekken uw inwoners op een luchtige manier wat het politieke vak inhoudt en of het iets voor hen is. Gemeenten kunnen de test ook eenvoudig op hun eigen website tonen met een embedcode.

Zie: www.schuiltereenpoliticusinmij.nl

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van ProDemos en verschijnt 5 x per jaar. Abonneer u gratis op www.prodemos.nl/nieuwsbrief.

DIT NUMMER: Redactie: Afd. Communicatie • Vormgeving: Puntspatie [bno] • Druk: Ten Brink •

ProDemos • Hofweg 1H • 2511 AA Den Haag • T (070) 757 02 00 • info@prodemos.nl •

ProDemos op internet: prodemos.nl • www.twitter.com/ProDemos • Facebook: ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat